

ÓZDI HIRLAP.

VEGYESTARTALMÚ TÁRSADALMI HETILAP

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár:
 Évi 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona
 Egyes szám ára 20 fillér.
 Nyilttér petit soronként 50 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadó-laptulajdonos
HERRMAN ISTVÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 HERRMAN ISTVÁN KÖNYVNYOMDÁJA ÓZD.
 Hová a kéziratok, hirdetési- és előfizetési-díjak küldendők
 Kéziratok nem adatnak vissza

Nyilvános pénzgyűjtések.

Általánosan tudott dolog, hogy a törvény hozatalának mindenkor alkalmi oka van. Közsükségletek, az életbe átment jogviszonyok rendezése, intézmények felállításának annyi sok más egyéb azok az alkalmi okok, melyek ilyen, vagy olyan törvény meghozatalát szükségessé teszik. Ugyde az élet maga kaleidoskopszerűen oly gyorsan változik, hogy a törvényhozás nem képes lépést tartani, nincs ideje csak törvényeket hozni s ez az oka, hogy számtalan olyan jogviszony él már régen a gyakorlatban, intézmény működik, terv kialakulóban, a mire törvényes szabályozás még nincs.

A nyilvános pénzgyűjtések ellenőrzése szintén azok közé tartozik, melynek szabályozására törvény nincs. Pedig köztudomású, hogy a nyilvános pénzgyűjtések mindenféle jótékony és közhasznú célra világszerte napirenden vannak. A magyar

társadalom is ismeri ezeket. A háziak közül az Erzsébet királyné, Szabadság, Kossuth, Jókai szoborra, a magyar iskolahajó beszerzése, a József főherceg féle szanatórium, a gyermekvédő liga javára eszközölt gyűjtéseket csak fölemlítjük, mert országosan ismertek. De ezek körén belül hány, de hány néma, faja, változata van a kisebb-nagyobb körben történt pénzgyűjtéseknek. Ki tudná felsorolni? És mert „a jókedvű adakozót szereti az Isten,” őt hívjuk fel tanúnak, hogy hány, de hány oldalról van igénybe véve a magyar társadalom, melyet ma ezért, holnap arra a célra, holnapután egy újabb intézmény érdekében sarcolnak meg a könyörület, az emberbaráti szeretet és ehhez hasonló más cégek alatt. És mit tegyen a jókedvű adakozó? Álszeméremből, hiuságból adakozik, adakozik és aszakadatlan adakozik. Megkönnyebülten sóhajt fel, ha az egyik beteszi maga után az ajtót és eltávozik:

szorongó érzés fogja el ha a másik kopogtat be hozzá gyűjtő ívvel, leolmozott persellyel, vagy illatos „küllel”. Kikerülhetetlen végzete csak egy s ez az, hogy újra, ismét adakozzék jó kedvvel, mert nem akar magának, másnak rossz érzést kelteni, restelli is a rideg elutasítást, hiu arra, hogy fukarnak, smucignak tartásák.

De vajjon annyi száz és ezer „jókedvű adakozó” közül hánynak jut az eszébe s ha eszébe is jut, utána néz-e, ellenőriz-e azt, hogy a nyilvános pénzgyűjtések oda jussanak hiánytalanul, a mire gyűjtettek és vajjon meggyőződik-e róla, hogy arra a célra használják-e fel, a mely érdekében, a melynek cégére alatt ő is adakozik? Első sorban is nem tekinti azt a pár fillért olyan összegnek, amely számot tenne: másodsorban nem is tételezi azt föl, hogy másra fordítsák, vagy általában ne oda fordítsák, a mire kérték: harmadsorban nem is ér reá még azzal

TÁRCA.

VALLOMÁS.

Azt mondod: csalfa vagyok,
 Varázs van szememben,
 Nyugalmat elraboltam. . . .
 Nem való ez, nem — nem!
 Hogy te ilyennek láttál,
 Ezt a szived sügta,
 Amióta összependült,
 Sziveinknek húrja.
 Régidőktől így van ez már,
 A leány s lovagja;
 Ha farsangi figurák is,
 Egymást szépek látja.
 Nem veszem el nyugalmat;
 De kérlek tégedet:
 Ha szivedet elrablom én,
 Rabolj el engemet!

Csányi Böske.

A bölcs.

Irta: Mozei M.

— Az Ózdi Hirlap eredeti tárcája. —

Sok évszázad előtt élt egy hatalmas fejedelem, aki nagy birodalomnak volt az uralkodója, királyi koronát viselt, és a neve Fülöp volt. Egy napon spanyol lókereskedők érkeztek udvarára és gyönyörű csatolovat ajánlottak megvételre ő felségének. A királynak nagyon tetszett a paripa. De mielőtt megkötötte volna az alkut, néhány szakértő véleményét akarta meghallani. A főistállómester üzleti ügyben a birodalmi határszélen tartózkodott, és ezért zavarban volt a király. Ekkor azt jelentették neki, hogy börtöneiben egy görög ember van bezárva, akinek bölcsessége még a csillagoknál is nagyobb. A király megparancsolta, hogy vezessék elő a bölcsöt. Két börtönőr kísért be egy hajlott dereku aggastyánt, hófehér volt a haja és nehéz láncot cipelt. A király elé érve, mélyen meghajolt és a

nehéz láncok csörögve verték a márvány padlót. És mondá a király:
 Azt állítják rólad, hogy nagy a te bölcsességed. Mondd meg, hát hogyan tetszik neked a csatoló?

A bölcs mélyen elgondolkodva simogatta ősz szakálát, jól megtekintette a lovat és megszólalt:
 — Herkulesre mondom! E paripa szép! De elhiheted uram, hogy ereiben számvér folyik!
 Az udvaroncok és méltóságok csak a királyra való tekintettel folytatták vissza kacagásukat. A király ellenben két embert választott ki közülük, akiket Spanyolhonba küldött, hogy megtudják a különös ló születésének adatait. Hat hónap mulva visszakerültek a kiküldöttek és jelentették, hogy a ló anyja közvetlenül a csikó megszületése után kimúlt és egy nőstény számára táplálta a kis árva csikót. A király szörnyen elcsodálkozott a görög bölcsességén és elrendelte, hogy naponta egy fél kenyeret küldjenek neki az udvari konyhából. Egy napon szörnyen unatkozott a király. Maga elé parancsolta börtönéből a görög bölcsöt is. És az aggastyán mélyen meghajolt a király

Sirolin

Emeli az étvágyt és a testűlyt, megőríti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

**Tüdőbetegségek, hurutok, számar-
 köhögés, skrofulozis, influenza**
 ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárakban — Ára üvegenként 4.— korona.

törödni, kicsinységnek tekinti számon tartani, hogy az ő filléreivel mi történt. Pedig a tapasztalat megtaníthatná. Első sorban is, mert óriási mérveket öltenek a különböző című nyilvános pénzgyűjtések, ezekre és ezekre megy ez az összeg, amelyet a társadalom így összehoz. Már peden pénz mindenkor pénz marad, amikor így elvonatik a forgalomból és a kifejezetten megjelölt céltól és rá szolgálván elvész, mint tőkegyűjtés és ezáltal mint előtényező a közgazdasági életben. Másodsorban arra is taníthatja a tapasztalat, hogy ilyenmű gyűjtések eredményével megcáfolást nyert az a tétel, hogy a pénz mennél tovább gurul, annál több lesz belőle, mert ellenkezőleg, azt a természetű sajátságot veszi fel az ilyen pénz, hogy mire rendeltetési helyére ér, megfogyatkozik. Köztapasztalat, hogy a tulajdonképeni célra jóformaa alig valami, legtöbbször mi sem marad. Harmadsorban és ez bár legegényibb, de éppen ezért legjellegzetesebb vonás, kiki a maga részéről nem tulajdonít fontosságot, nem értékeli azt a pár fillért amit ad. Mint társadalmi adót veszi, melyet így vagy úgy, de le kell róni. Megteszi és azzal pont.

Nem kell talán emlékezetbe hozni azokat a világ és országszerte ismert botrányos visszaéléseket, melyekről egyes nyilvános pénzgyűjtések története, sorsa által minden újságolvasó ember tud: de nem kell talán utalni azon közismert tényekre sem, hogy alig van ember, aki ne tudná, sajnos közvetlen tapasztalatból, miszerint hányszor lett megtévesztve, be-

csapva, mikor élelmes egyének annyi furfanggal kicsalják a nagyközönség adományait közcél e cégére alatt a maguk számára. A „jókedvű adakozó” hiszenysége azért nem szenved csorbát. Tapasztalja bár, halljon róla, olvassa napnap után: nem okul, nem néz utána, nem ellenőriz, hanem újra adakozik, mert úgy tudja, hogy a jókedvű adakozót szereti az Isten, neki pedig, úgy érzi, nagyon, de nagyon is szüksége van a jó Isten szeretetére.

Mit kell tehát tenni? Megfelelünk röviden reá. Törvényt kell hozni: Törvényt mely a nyilvános pénzgyűjtések minden ágát és változatát hatósági ellenőrzés és egységes szabályozás alá vegye. Szükséges a törvény, mert a visszaélések megszüntetése csak így érhető el. Hogy mik legyenek a törvény szavai, közrendészeti esetleg büntető megtorlása alá eső szabályai, mily jogviszonyban szabályoztassék a gyűjtő, pénzkezelő és a közhasznú cél mint alap egymással szemben, az első sorban elméleti dolog. A német polgári törvénykönyv vonatkozó rendelkezései utmutatóul szolgálhatnak. Nem az elméleteken való nyargalás a fő hanem hazai létező viszonyok helyes felismerése, a közönség megvédése, a csalók megrendszabályozása s mindennek felett egyes valójában nemes és magasatos törekvéseknek le nem járátása, mely célok és törekvések csak társadalmi nyilvános gyűjtés által tudtak eddig annyi a mennyi eredményt felmutatni. A kérdés morális oldala talán fontosabb és sürgetőbb, mint az anyagi, mert hiszen

az erkölcsi érzékre apellál mindenkor a gyűjtő és ha ez az alap gyengül, a gyűjtés eredménye is gyengébb lesz.

Hgy pedig a törvény meghozatalának alkalmi oka vagy, de nagyon elérkezett, tessék csak elolvasni hébe-korba bár egy lapot, bizonyára találunk mindenkor értesítést szédelő könyöradományt gyűjtőkről, furfangos csalókról, melyek mindegyikénél arról a pénzről van szó, melyet nyilvános gyűjtés útján hoztak össze és. . . kezelték el.

H I R E K.

Tűz. Borsodnásadhoz tartozó Kerekvölgy nevű erdőben a hisnyóvízi vasgár kárára múlt hó 27-én 213 méter tűzifa teljesen elégett. Nyomozás során megállapított, hogy a fát Bóta János nevű juhász gyújtotta meg. Elfogták, tettét tagadja.

Verekedés. Lengyel Sámuelné ózdi lakosnőt Bárdos Lajos ózdi lakos megtámadta szóváltás miatt, az asszony védekezése közben saját gyermekét forró vízzel leöntötte úgy hogy gyermeke is ő is ebből kifolyólag 10 napig gyógyuló testi sérülést szenvedtek. Bárdost feljelentették.

Lopás. Antal dózsikó Lászlóné sajóvárkon yi lakos árverésen megvette Kovács néusz Laszlo lakoházát. Kovács a házból f. hó 3-án kiköltözött de abból minden elvihető ajtó kilincs és ablak zárat. sparhet tetejét elvitt s az ajtókat ablakokat kitérdelte össze vissza rongálta. Feljelentették.

Fa és fémiparosok figyelmében. A miskolci Kereskedelmi és Iparkamara felhívja az érdekeltek figyelmét arra hogy a kolozsvári m. kir. áll. fa és fémipar szakiskolát a f. tanévben 6 fa és 8 fémipari tanuló végzi, kik julius közepén munkába állanak. A faipart végzett tanulók az épület, de főleg a butoraszatosságban, a fémipart végzetek az épület, és géplakatoságban nyernek gyakorlati és rajzi kiképzést. Bővebb felvilágosítást az iskola igazgatósa nyújt.

előtt és nehéz láncai csörömpölve ütődtek a márványpadlóra.

A király megszólította:

— Előtted vannak ime a világ legértékesebb drágakövei. Most bizonyítsd be, hogy épp oly jól értesz a kövekhez, mint a csillagvizsgálathoz. Mondd meg, melyiket gondolod legértékesebbnek közülük?

A görög csodálattal nézte a köveket, melyeken megtörtek a déli nap sugarai és szólt:

— Uram, melyiket gondolod te legértékesebbnek?

A király egy követ vett kezébe, — mely oly szép volt, mint a hold enyhe éjjeleken — és odanyujtotta az öregnek.

A bölcs gondosan méregette kezében a követ, a világosság felé tartotta és szemével kísérte az általa lövelt sugarakat, azután megszólalt:

— Uram e kő szívében féreg van!

A király magához hívatta kincstárnokát, darabokra törtette a követ, és ime — belsejében tényleg ott volt a féreg.

Erre nagyon megdicsérte az öregot a király és elrendelte, hogy ezentul egy egész kenyeret küldjenek naponta neki az udvari konyhából.

Évek multak és a király megfeledkezett az öregről. Ekkor egy napon, nagy ünnepi ebéd után származását illetőleg kételyei támadtak — és eszébe jutott a bölcs férfi. Maga elé parancsolta.

A király előtt mélyen meghajolt az öreg és

nehéz láncai csörömpölve ütődtek a márványpadlóra:

A király beszélt:

— Nagy a te bölcseséged. Két fényes próbát mutattál be eddig és én mindkét esetben királyi mód megjutalmaztalak. Most mond meg nekem, ki volt apám és mi volt a foglalkozása?

A görög alázatosan válaszolt:

— Furcsa kérdés ez uram. Mindenki tudja, hogy apád király volt, mint te magad uram.

Ekkor a király felugrott helyéről és fenyegető hangon dörögte:

— Ne hizelegj nekem, nyiltan mondd meg az igazat! Különben kinos halál vár reád!

Az öreg kezei úgy remegtek, hogy láncai megzördültek:

— Uram, alávetem magad parancsodnak. Akinek életedet köszönheted, becsületes polgárra volt a városnak, kenyeret sütött és eladta őket a vásáron!

Nyugodtan meghallgatta a bölcs szavait a király és arca változatlan maradt. Intett neki, hogy várakozzék reá és nehéz lépésekkel hagyta el a termet. Az öreg minden ízében remegve várta a biztos halált.

A király közben felhaladt a kastély márványlépcsőin az édesanyja lakosztályába, hogy biztosat tudjon meg tőle. Halállal fenyegette meg az öreg asszonyt, ha nem ismeri be az igazságot. Erre könnyekre fakadt az öreg asszony és a király megtudta a valót.

És újra lehaladt a márványlépcsőkön és

visszatért abba a terembe, melyben az öreg bölcs várakozott reá. Azután elhívta magával és hosszú folyosókon, meredek lépcsőkön vezetve végig, egy kis elrejtett kamarába és becsukva a kamara ajtaját ekkép szólt hozzá:

— Ismerd be most, hogy melyik ördögnek köszönheted a tudományodat?

A bölcs felelt:

— Édes anyámnak köszönhetem uram! Az anyám ellenben nem hitt a varázslatban, nagyon okos asszony volt és félt az Istentől! Arra tanított, hogy mindig nyitott szemmel lássak és neki köszönhetem bölcsességemet. Nézzed meg oh uram, annak a csatalónak a füleit és megláthatod, hogy tudásom nem ered a sától.

— Jól van, — szólt a király. — De honnan tudad, hogy abba a drágakőben, mely nekem legértékesebbnek tűnt, féreg lakik?

— Azt uram, abból sejtettem, hogy sötét folt mutatkozott a napsütötte felén, amikor a világosság felé tartottam a követ és a napsugarak megtörtek benne.

— Valóban bölcs vagy, — mondta a király. De most mondd meg kérlek, miből következettél születésem titkára? Pékmesternek nézhetne engem valaki?

— Nem uram, a világért sem! De amikor először léptem eléd e nehéz láncokkal és bölcsességem első próbáját sikerrel álltam, a helyett, hogy nehéz rabláncotól szabadítottál volna meg, azt rendelted el, hogy jutalmam

Borkivétel Németországba. A miskolci Kereskedelmi és Iparkamara felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy a Németbirodalomba irányuló háziasításra szánt bor és must küldeményekre nézve a németbirodalmi vámhivatalok orsz. m. kir. kémiai intézet és központi vegykeresleti állomás (Budapest), a debreceni, kassai, keszthelyi és magyarvári m. kir. mezőgazdasági vegykeresleti állomások és a kolozsvári m. kir. állami bizonyítványok hitelességét elfogadják ismereni. Oly borküldemények ellenben melyek kísérő bizonyítványai nem érvényesek természetes kiderítése érdekében a németbirodalmi vámhivatalok által kémiai vizsgálat alá fognak vétetni.

Posztó és bőrneműek szállítása. A miskolci Kereskedelmi és Iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a cs. és kir. haditengerészetnél ruházati célokra az 1910-1912 években szükséges posztó gyapjú pamut és vászonszövetek, továbbá bőrneműek szállítására pályázatot hirdet. Az ajánlatok legkésőbb f. évi augusztus 16-ig nyújtandók be.

A menyasszony karikagyűrűi. Egy lipcsei zálogházba a minap egy fiatal leány állított be s tizennégy darab jegygyűrűt akart elzalogosítani. A zálogosnak feltűnt a dolog s titokban rendőrért küldött, aki aztán vallatóra fogta a leányt, hogy honnan szerezte a tizennégy darab karikagyűrűt? Sírva mentegetőzött a leány a lopás gyünűje ellen s elmondta, hogy tizennégyezer járt jegyben. Sz. vainak valóságát a jegygyűrűbe vésett Örökre jelíggel bizonyította.

Tanítók továbbképző tanfolyama. A vallás és közokt. miniszter f. évi július 5-24-ig a budapesti I. ker. kolozsvári és losonci áll. tanítóképzőkben a tanítók, a budapesti II. ker. és szabadkai áll. tanítóképzőkben pedig tanítónők számára továbbképző tanfolyamokat rendez főleg a nem magyarajku iskolák magyar nyelvtanítása, a szociális pedagogia rajz és kézügyesség, gyakorlati mintatanítások és gazdasági foglalkozások ismertetésére. Minden tanfolyamon 50-50 hallgató lesz: 30-30 ezek közül állami költséges, a többi ingyen szálláson. Pályázhatnak bármily jellegű elemi népiskolánál működő okleveles tanítók és tanítónők.

Gyengélkedésnél első orvosi tekintélyek szerint legjobbnak bizonyult a „Sirolin-Roche“, mely méregtelen, iztelen és a szervezetre semmi káros befolyással nem bír. Már rövid használat után előmozdítja az étvágyat és emeli a test erejét, úgy hogy rekonvalescens, sápadt

kenyér legyen. Ekkor tudtam meg, hogy ki fia vagy és hogy miért viselem e nehéz rabláncot.

A király a földre tekintettel kérdezte:

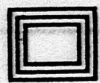
— Mióta tart már a rabságod?

A görög végigsimitott szemem, mintha hosszú utat mérne vissza emlékezetemben és lágy hangon mondá:

Ugy emlékszem, hogy csaknem harminc év múlt el azóta. Még te meg sem születél akkor uram. Mint szökevény kerültem e városba, ahol nem ismert senki. Letelepédtem. Segédet fogadtam és péküzletet nyitottam. Sok vevőm akadt és én a kenyérhez, — melyet nálam vásároltak — ráadásul néhány szem bölcsességet is mértem nekik. És egyszer egy előkelő hölgy jött hozzám, akit nem ismerék, és vele a csillagokról és világi dolgokról beszélgettem. Később esténként eljött hozzám, amikor alkonyat szállt le a városra és azután már a csillagokat se láttuk. Egy éjjelen, amikor az ideges nő nálam volt, a király őrsége ránk törte az ajtót, kitéptek engem az idegen asszony karjai közül és a börtönbe cipeltek. Évek hosszú során, sötét fülkében, nehéz rabláncra fűzve szenvedtem és fájdalmasan eltűnődtem azon, hogy mit vétettem tulajdonképpen? Ekkor...

Az öreg szememből keserves könnyek patakoltak.

És agg atyjának lábai elé borult a király.

leányok gyermekek az étvágy gerjesztése céljából okveten használják. A szer minden gyógyszerárban kapható.

Tizenhétévi fegyház egy pár csizmaért. A postdami esküdtbírósg tegnapelőtt egy rablással vádolt társaság bünpörét tárgyalta. Három megtámadták Meister Ágost munkást az utcán s elrabolták tőle új csizmáját. Schomburg Károly 30 éves öcsse Schomburg Miksa 25 éves ember, továbbá Keltz Károly cserépfedő voltak a vádlottak. Csinos egy társaság, Schomburg Károly eddig tizenkilencszer volt büntetve, öcsse még nem érte el ezt a tekintélyes számot, de szépen halad feléje, társuk eddig mindössze egyszer volt büntetve, de akkor kitett magáért: három évig ült a fegyházban. Az esküdtek mindhármukra kimondták a bűnöst s egyiknél sem vettek enyhítő körülményeket figyelembe. A bíróság a két jeles testvért hat-hat évi fegyházra, Keltzet öt évi fegyházra ítélte. Kiszabott tehát a bíróság 17 évi fegyházat egy pár csizmaért.

Hadapródok a felkők között. Pécsről jelentik: Tegnap reggel a pécsi honvédhadapródiskola két osztálya a Mecsekre vonult föl, hogy a misinai katonai lövöldén éles töltenyel lögyakorlatot végezzen. A hegylanc mögül előretörő s vízőzönnel tele fellegek hatalmas záport zúdítottak a hadapródokra s leereszkedve, körülfozták a kis csapatot. Valamennyien a felkők közé kerültek. Mintha nyakig érő vízen gázoltak volna keresztül, úgy átáztak. Hazá érkezve csuron vizesen az egyik nagy hálóteremben levették a latyakos ruhát magukról, a szolgálatot teljesítő legénység alaposan ledörzsölte a növendékeket s aztán szárazba lödözökdtek. A lövgyakorlat helyett végigcsináltak egy rendkívüli vizigyakorlatot, mely a tengerészeti iskola növendékeit is megviselte volna s még csak náthát se kaptak.

A paprika Magyarországon. A paprika (capsicum annum) történetével foglalkozik Augustin Béla dr. budapesti tudományegyetemi tanársegéd egy németnyelvű értekezésében. Ebben a paprikára vonatkozó legrégebb magyarországi irodalmi adatot Tóth Béla nyomán 1748-ra tette. Ernye József most a „Gyógyszerészek értesítőjé“-ben két újabb fontos adatra hívja föl a figyelmet, mint a Tóth Bélánál régebbi adatra. Az egyik Bél (Belius) Mátyástól származik, aki 1914-1749-ben pozsonyi német evangélikus lelkész volt s mint a XVIII. század egyik legkiválóbb geográfus írója szerzett érdemeket. A Nemzeti Múzeumban őrzik egyik latinnyelvű eredeti kéziratát 1723-ból; címe Tractatus de re rustica Hungarorum. (A magyarok mezőgazdaságának leírása,) a 218-ik oldalon, a 17-ik szakasz magyar fordítása így hangzik: „Magyar bors. Egyes helyeken a bors egy fajtáját termelik, de csak sik vidéken. Ennek magvai tokokban teremnek, aminőket a paszulynál ismerünk. A hosszú borstól, melyet Pliniusz ír le, alig különbözik, bár megérve vörhenyes a magja és piros a tokja. A Pliniusz leírta hosszú borssal, ha megérik és fehér magvai előtűnnek, nemcsak alakjára, de csipősségére nézve is megegyezik. Ez a magyar bors ugyanis olyan csipős, hogy a szembe szörva annak világát elpusztítja. Ezért sokan nem élnek vele. De használata mindamellett igen elterjedt. Senki több borsos ételt nem fogyaszt, mint a magyarok.“ Mint ebből kiténik, a magyarok a kaprikát már 1723-ban általánosan használták fűszer gyanánt. A másik adatot a „Pozsonyi gyógyszerjegyzék“ című munka tartalmazza, mely 1745-ben jelent meg nyomtatásban. Ebben a Capsicum mint török bors szerepel magyar, mint Turecky pepertót, mint Türksicher Pfeffer német néven. Ára: „unica semis, ein Lth 4 d.“ Ebből kiténik, hogy ez időben paprika néven a Capsicum általánosan még nem szerepelt. Igen érdekes adat van Linzbauer-kódexben. Az első kötet 717-ik oldalán fölemlíti, hogy a magyarországi rácok, szerbek, bár szigorú büntetnek vetik alá magukat, nincsenek Vamperismus betegségének kitéve, mert ételeiket piros törkök borssal erősen fűszerezik. Ez az adat csak 1784-ben jelent ugyan meg nyomtatásban, de mivel Taller György akitől ered, a tizennyolcadik század elején működött Délmagyarországon, mint orvos a legrégebbi adatok közé számítható.

CSARNOK.

Két szobor.

ELBESZÉLÉS.

Írta: Szebenyei József.

(Folytatás.)

Westpoint vára volt még az egyetlen, amely tartotta magát. A szép, csodaszép West Point, a Hudson partján. Bevehetetlen erősség. A vezére, a parancsnok azonban áruló lett. Pénzért és rangért át akarta játszani a várat az angolok kezére. Az angol fővezér, Clinton generális egy Andree nevű fiatal őrnagyot bízott meg az árulás lebonyolításával. Ez bejutott a várba, megkapta a rajzokat, a terveket és a meztelen lába és a harisnyája közé rejtve indult gyalogosan — amerikai uniformisban vissza az angol táborba.

A történelem azt bizonyítja, hogy ha ez az árulás sikerült volna, Amerika ma alighanem angol gyarmat volna. De nem sikerült.

Ahogy Andree ballagott csendesen visszafelé, három amerikai megállította, gyanus volt, kikütdtették, megtalálták az iratokat és bár ígért nekik ezeket, mégis bevitték a főhadiszállásra Washington elé.

Ez az Andree daliás, szép huszonnégy esztendő francia ember volt, akit a kaland vágya vitte az angol hadseregbe, az amerikai forradalom színhelyére. Nagyon művelt, igen tehetséges katona volt, őrnagyi rangot viselt a hadseregben és a jelen megbízatása is amellet bizonyított, hogy Clinton tábornok nagyrabecsülte.

Benedikt Arnold, az áruló generális nesztét vette az elfogatásnak és átszökött az angolokhoz, mielőtt elfoghattak volna, de West Point vára meg volt mentve.

Andree a hadi törvényszék elé került és mint közönséges kémet kötél általi halálra ítélték. Az ítélet és a kivégeztetés közti idő alatt azonban Andreet az amerikai tisztek nagyon megszerették. Az a nyugodt hősiesség amivel a sorsát fogadta és az a csendes halálraszántáság amiben a fogság napjait töltötte, az amerikai tisztek szívét annyira meglágyította, hogy meleg rokonszenvvel kezdtek viseltetni az ellenséges kémmel szemben és voltak köztük olyanok is, akik nagyon összebarátkoztak a fogollyal. Tudása és katonai erélyei elragadták az amerikaiakat, és a kivégeztetés előtt néhányan kérényben folyamodtak Washingtonhoz, az amerikai fővezérhez, hogy kegyelmezzen meg Andree nek. Washington azonban a kegyelmet megtagadta, annyit engedett, hogy ne kötél, hanem katonához méltó golyó általi halál legyen a fogoly osztályrésze, és hogy bebizonyítsa, hogy nem a szíve sugallata hanem a hadi szokásokhoz való kénytelen ragaszkodás készteti a szigorúságra, az ilyen formán való kegyelem megadást maga vitte hírül a fogoly Andree nek.

— Andree őrnagy! — mondta neki Washington, mivel őnt hős katonának és derék, kötelességtudó embernek ismertem meg, golyó általi halálra változtattam a hadbírósg ítéletét. Ezzel kezét fogott Andreeval, megcsókolta homlokát, mire Andree átadott neki egy kis ceruzarajzot, amelyet maga készített magáról egy nappal a kivégeztése előtt és amelyen ezek a szavak állottak:

Washington tábornoknak hódoló tisztelettel, Andree.

— Washington könybe lábadt szemekkel indult kifelé. Andreet másnap agyonlőtték.

Mikor a háboru véget ért, és Washington elnöke lett az egyesült államoknak, egy év múlva

ez a szobor André szobra volt. „Andrének a katonai hősiesség és kötelesség tudás mintaképének emlékére állították George Washington és katonai bajtársai.”

Ez a szobor jut eszembe, amint itt ülök a budapesti városliget egy messzire esett bronz szobra alatt és azon tűnődöm, hogy milyen nagy ember lehetett az, aki az ellenségének is szobrot állíttatott, mert szépségeket és tiszta eredményeket látott benne.

Ott a mi New-yorki iskolánkban minden gyerek tudta az André történetét és az angol katonák iránt tanúsított megvetésünket csak növelte az a tudat, hogy az egyetlen hős angol katonája is francia volt.

A vérokonságot nem érzik odaát a brit testvérek iránt. A szabadságharc az 1812-iki angol amerikai háború, ami a Kanadai határokat szabta meg és hol az angolokat szintén legyőzte a zankei flotta, kiirtotta belőlük a testvéri szeretetet és mint ahogy mi az osztrákokat tartjuk örökös ellenségnek, az amerikai az angolt tekinti annak.

Ahogy a nagy teremben halálos csöndben, lélekzetvétel nélkül ülünk ott a diákok 2000-en és hallgatjuk a száz mesét Georg Washingtonról a szabadságharcról, a hős Andrééről, a hazaáruló Benedikt Arnoldról, a három toprongyos amerikai katonáról, akik nem fogadták el az ezreket, pedig mezítláb harcolták át a hideg telet csizma híján, ahogy elvonul előttünk a csillagos és sávos lobogó ezernyi eleven hőse, csatája és minden szabadság: legyen köztársaság és egyenlőség, azért hogy ne kelljen harmadik György királynak adót fizetni mikor ezt a sok szép romantikus históriát, versben, dalban, képben élénk vetíti színészen, meleg pátoszszal akkor tudjuk, hogy most van febr. 22-ike, és egy ilyen napon született Georg Washington.

A hideg átjárja a lelkeket is, a szobor me-reven néz a messzeségben és azon gondolkodom, hogy mennyi része van abban Washingtonnak, hogy mi az iskolában ott sohse hazudtunk és mindig azon iparkodtunk, hogy jellemes, becsületes, bátor és igaz emberekké váljunk: hogy mekkora része van Washingtonnak, hogy az amerikai ember jellemzilárd és mindenek fölött igazmondó, őszinte? és ki hiszi, ki nem: de én állítom, hogy ezt a nemzeti erényt ez egyetlen Washington lelke — ahogy az az iskolákon átszűrődött — oltotta bele abba a 80 millió emberbe, ott túl a tengeren. ott ahol Andréet kivégezték, azon a helyen egy szobor dicsérte a nagy generális dicsőségét és

Ha pedig a pedagógus olvasóim akarnak gondolni valami fölött, akkor gondolkodjanak afölött, hogy milyen szerepe van a „példa”-nak a pedagogiában. (Vége.)

tott megye bizottsági gyűlésen unokámat Kupcsák Gyulát, a honvédelmi Ludovika Akadémia alapítvány ösztönhely elnyerésében támogatni kegyesek voltak, fogadják érte leghálásabb köszönetem nyilvánítását.

Ózd, 1909 június hó 10.

idb. Czentner Ignác
nyugalmozott főmester.

(* E rovat alatt közlötték nem vállal felelősséget a Szerk.

Nyiltér *)

KÖSZÖNET NYILVÁNÍTÁS.

Mind azok a Nagytekingtetű borsodmegyei bizottsági tag urak, a kik e hó 9-én megtar-

1909 május hó 1-től

! Nincs többé drága cipő !

Tulhalmozott raktáram meg kisebbítése céljából olyan kedvezményes árak mellett árusítom el cipőimet amilyen még eddig nem volt és nagyon kérem az összes vevő közönséget (feltéve, ha cipőt visel) sziveskedjék kitűnő minőségű cipőimet meg tekinteni.

Tejjes tisztelettel

MIKOLA BÉLA

Ózd.

Árak a következők:

Női cipők:		Férfi cipők	
1 p. sev. füzös egész	9 K.	1 p. l-ső rendű box füz. egész	10 K
1 " gombos "	9-50 "	1 " " " " gombos "	10-50 "
1 " box füzös l-ső rendű	10 "	1 " " " " sev. füzös "	11 "
1 " " gombos "	10-50 "	1 " " " " " gombos "	11-50 "
1 " sev. füzös fél	7 "	1 " " " " " barna gombos "	13-50 "
1 " " gombos "	7-50 "	1 " " " " " amerikai box "	15 "

(tekintve az olcsó árakat, azok csakis készpénz fizetés mellett értendők.)

10-5

Hazai iparcikkek !

Szolid és pontos kiszolgálás !

Megtekintésre ajánlom mindenkinek, mielőtt máshová fordulna, minden stíli butorral gazdagon felszerelt raktáramat. Tartok fa-, vas-, réz- és kárpitozott butort jó minőségben és olcsó áron. Kárpitos műhelyemben készülnek mindenféle e szakba vágó munkák, szalon- és angol garnitúrák. Nagy készletem van továbbá mindenemű legjobb szerkezetű varrógépekből, szobamangorlókból, koporsókból és egyéb tetemkezési cikkekből. — Épületfa, tűzifa, téglák, kő, cserép, cement és egyéb építkezési anyagok.

— Eladásnál hitelt nyújtok igen előnyös részletfizetésre. —

Az ANKER élet- és járadék biztosító társaság főügynöksége.

Weiner József Ózd, az állomás mellett.

Fényképezéshez
szükséges

összes kellékek és fény-
képező gépek
elsőrendű minőségben
kaphatók

LÖVY JÓZSEF FIA

(LÁSZLÓ ADOLF)

könyv- és papirkeskedésében

MISKOLCZ.

Ékszer és óra-javítások pontosan eszközöltetnek 1 évi jótállás mellett.

Törvényszékileg bejegyzett ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ CÉG ÓZDON

a volt szövetségi helyiségben
Nagy raktár mindenféle ékszerekből, arany, ezüst és china-ezüst árúkból, valódi schweici-, arany-, nickel- és acél gavallér-órákból, ingaórákból, menyasszonyi- és nászajándékokból a lehető legjutányosabb árak és jótállás mellett

Egy ébresztő óra 2 kor. 80 fillértől feljebb.

Egy nickel Roskopp-patent óra 5 korona.

Továbbá: GRAMMOPONOK és LEMEZEK, egy nagy, 27 cm. átmérőjű kitűnő, legujabb főlvetelű mindkét oldalán bejátszott lemez 4 korona,

Tisztelettel

GUTTMANN S. ÓZD.

LÁTSZEREKBŐL NAGY RAKTÁR!

Versenyképes a fővárosi ékszerkereskedőkkel is.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás!